

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē niḡamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkīyē ādikāvyē yuddhakāṇḍē
॥ trayōdaśādhikaśatatamaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ trayōdaśādhikaśatatamaḥ sargaḥ ॥

sītayā saha saṃlapya nivṛttēna hanumatā śrīrāmaṃ prati
tasyāḥ sandēśasya śrāvaṇam

iti pratisamādiṣṭō
hanūmān mārutātmajaḥ ।
pravivēśa purīṃ laṅkāṃ
pūjyamānō niśācaraiḥ ॥ 6.113.1 ॥

praviśya ca purīṃ laṅkā -
manujñāpya vibhīṣaṇam ।
tatastēnābhyanuñātō
hanūmān vṛkṣavāṭikām ॥ 6.113.2 ॥

sampraviśya yathānyāyaṃ
sītāyā veditō hariḥ ।
dadarśa mṛjayā hīnāṃ
sātaṅkāṃ rōhiṇīmiva ॥ 6.113.3 ॥

vṛkṣamūlē nirānandāṃ
rākṣasībhiḥ parivṛtām ।

nibhṛtaḥ praṇataḥ prahvaḥ
sō'bhigamyābhivādyā ca || 6.113.4 ||

dr̥ṣṭvā tamāgataṁ dēvī
hanūmantam mahābalaṁ |
tūṣṇīmāsta tadā dr̥ṣṭvā
smṛtvā hr̥ṣṭābhavat tadā || 6.113.5 ||

saumyaṁ tasyā mukhaṁ dr̥ṣṭvā
hanūmān plavagōttamaḥ |
rāmasya vacanaṁ sarva -
mākhyātumupacakramē || 6.113.6 ||

vaidēhi kuśalī rāmaḥ
sahasugrīvalakṣmaṇaḥ |
kuśalaṁ cāha siddhārthō
hataśatruramitrajit || 6.113.7 ||

vibhīṣaṇasahāyēna
rāmēṇa haribhiḥ saha |
nihatō rāvaṇō dēvi
lakṣmaṇēna ca vīryavān || 6.113.8 ||

priyamākhyāmi tē dēvi
bhūyaśca tvāṁ sabhājayē |
tava prabhāvād dharmajñē
mahān rāmēṇa saṁyugē || 6.113.9 ||

labdhō'yaṁ vijayaḥ sītē
svasthā bhava gatajvarā |

rāvaṇaśca hataḥ śatru -
 rlaṅkā caiva vaśīkṛtā || 6.113.10 ||

mayā hyalabdhanidrēṇa
 dhṛtēna tava nirjayē |
 pratijñaiṣā vinistīrṇā
 baddhvā sētuṃ mahōdadhau || 6.113.11 ||

sambhramaśca na kartavyō
 vartantyā rāvaṇālayē |
 vibhīṣaṇavidhēyaṃ hi
 laṅkaiśvaryaṃ kṛtam || 6.113.12 ||

tadāśvasiḥi visrabdhaṃ
 svagrḥē parivartasē |
 ayaṃ cābhyēti saṃhr̥ṣṭa -
 stvaddarśanasamutsukaḥ || 6.113.13 ||

ēvamuktā tu sā dēvī
 sītā śaśinibhānanā |
 praharṣēṇāvaruddhā sā
 vyāhartuṃ na śasāka ha || 6.113.14 ||

tatō'bravīddharivaraḥ
 sītāmapratijalpatīm |
 kiṃ tvaṃ cintayasē dēvi
 kiṃ ca mām nābhibhāṣasē || 6.113.15 ||

ēvamuktā hanumatā
 sītā dharmapathē sthitā |

abravīt paramaprītā

bāṣpagadgadayā girā || 6.113.16 ||

priyamētadupaśrutya

bharturvijayasamśritam |

praharṣavaśamāpannā

nirvākyāsmi kṣaṇāntaram || 6.113.17 ||

nahi paśyāmi sadṛśam

cintayantī plavaṅgama |

ākhyānakasya bhavatō

dātuṃ pratyabhinandanam || 6.113.18 ||

na hi paśyāmi tat saumya

pr̥thivyāmapi vānara |

sadṛśam yatpriyākhyānē

tava dattvā bhavēt sukham || 6.113.19 ||

hiraṇyaṃ vā suvarṇaṃ vā

ratnāni vividhāni ca |

rājyaṃ vā triṣu lōkēṣu

ētannārhati bhāṣitam || 6.113.20 ||

ēvamuktastu vaidēhyā

pratyuvāca plavaṅgamaḥ |

pragr̥hītāñjalirharṣāt

sītāyāḥ pramukhē sthitaḥ || 6.113.21 ||

bhartuḥ priyahitē yuktē

bharturvijayakāṅkṣiṇi |

snigdhamēvaṃvidhaṃ vākyaṃ
tvamēvārhasyaninditē || 6.113.22 ||

tavaitad vacanaṃ saumyē
sāravat snigdhamēva ca |
ratnaughād vividhāccāpi
dēvarājyād viśiṣyatē || 6.113.23 ||

arthataśca mayā prāptā
dēvarājyādayō guṇāḥ |
hataśatruṃ vijayinaṃ
rāmaṃ paśyāmi susthitam || 6.113.24 ||

tasya tad vacanaṃ śrutvā
maithilī janakātmajā |
tataḥ śubhataṃ vākya -
muvāca pavanātmajam || 6.113.25 ||

atilakṣaṇasampannaṃ
mādhuryaguṇabhūṣaṇam |
buddhyā hyaṣṭāṅgayā yuktaṃ
tvamēvārhasi bhāṣitum || 6.113.26 ||

ślāghanīyō'nilasya tvaṃ
sutaḥ paramadhārmikaḥ |
balaṃ śauryaṃ śrutaṃ sattvaṃ
vikramō dākṣyamuttamam || 6.113.27 ||

tējaḥ kṣamā dhṛtiḥ sthairyaṃ
vinītatvaṃ na saṃśayaḥ |

ētē cānyē ca bahavō

guṇāstvayyēva śōbhanāḥ || 6.113.28 ||

athōvāca punaḥ sītā -

masambhrāntō vinītavat |

pragrhitāñjalirharṣāt

sītāyāḥ pramukhē sthitaḥ || 6.113.29 ||

imāstu khalu rākṣasyō

yadi tvamanumanyasē |

hantumicchāmi tāḥ sarvā

yābhistvaṃ tarjitā purā || 6.113.30 ||

kliśyantīm patidēvām tvā -

maśōkavanikām gatām |

ghōrarūpasamācārāḥ

krūrāḥ krūratarēkṣaṇāḥ || 6.113.31 ||

iha śrutā mayā dēvi

rākṣasyō vikṛtānanāḥ |

asakṛtparuṣairvākyai -

rvadantyō rāvaṇājñayā || 6.113.32 ||

vikṛtā vikṛtākārāḥ

krūrāḥ krūrakacēkṣaṇāḥ |

icchāmi vividhairghātai -

rhantumētāḥ sudāruṇāḥ || 6.113.33 ||

rākṣasyō dāruṇakathā

varamētāt prayaccha mē |

muṣṭibhiḥ pārṣṇighātaiśca
viśālaiścaiva bāhubhiḥ || 6.113.34 ||

jaṅghājānuprahāraiśca
dantānāṃ caiva pīḍanaiḥ |
kartanaiḥ karṇanāsānāṃ
kēśānāṃ luñcanaistathā || 6.113.35 ||

nipātya hantumicchāmi
tava vipriyakāriṇīḥ |
ēvaṃ prahārairbahubhiḥ
samprahārya yaśasvini || 6.113.36 ||

ghātayē tīvrarūpābhi -
ryābhistvaṃ tarjitā purā |
ityuktā sā hanumatā
kṛpaṇā dīnavatsalā || 6.113.37 ||

hanūmantamuvācēdaṃ
cintayitvā vimṛśya ca |
rājasamśrayavaśyānāṃ
kurvatīnāṃ parājñayā || 6.113.38 ||

vidhēyānāṃ ca dāsīnāṃ
kaḥ kupyēd vānarōttama |
bhāgyavaiṣamyadōṣēṇa
purastādduṣkṛtēna ca || 6.113.39 ||

mayaitat prāpyatē sarvaṃ
svakṛtaṃ hyupabhujyatē |

maivam vada mahābāhō
daivī hyeṣā parā gatiḥ || 6.113.40 ||

prāptavyam tu daśāyōgā -
nmayaitaditi niścitam |
dāsīnām rāvaṇasyāham
marṣayāmīha durbalā || 6.113.41 ||

ājñaptā rākṣasēnēha
rākṣasyastarjayanti mām |
hatē tasmin na kurvanti
tarjanam mārutātmaja || 6.113.42 ||

ayam vyāghrasamīpē tu
purāṇō dharmasaṃhitaḥ |
ṛkṣēṇa gītaḥ ślōkō'sti
tam nibōdha plavaṅgama || 6.113.43 ||

na paraḥ pāpamādattē
parēṣām pāpakarmaṇām |
samayō rakṣitavyastu
santaścāritrabhūṣaṇāḥ || 6.113.44 ||

pāpānām vā śubhānām vā
vadhārhanāmāthāpi vā |
kāryam kāruṇyamāryēṇa
na kaścinnāparādhyati || 6.113.45 ||

lōkahimṣāvihārāṇām
krūrāṇām pāpakarmaṇām |

kurvatāmapi pāpāni

naiva kāryamaśōbhanam || 6.113.46 ||

ēvamuktastu hanumān

sītayā vākyakōvidaḥ |

pratyuvāca tataḥ sītām

rāmapatnīmaninditām || 6.113.47 ||

yuktā rāmasya bhavatī

dharmapatnī guṇānvitā |

pratisandīśa mām dēvi

gamiṣyē yatra rāghavaḥ || 6.113.48 ||

ēvamuktā hanumatā

vaidēhī janakātmajā |

sābravīd draṣṭumicchāmi

bhartāraṃ bhaktavatsalam || 6.113.49 ||

tasyāstad vacanaṃ śrutvā

hanūmān mārutātmajāḥ |

harṣayan maithilīm vākya -

muvācēdaṃ mahāmatih || 6.113.50 ||

pūrṇacandramukhaṃ rāmaṃ

drakṣyasyadya salakṣmaṇam |

sthitamitraṃ hatāmitraṃ

śacīvēndraṃ surēśvaram || 6.113.51 ||

tāmēvamuktvā bhrājantīm

sītām sākṣādiva śriyam |

ājagāma mahātējā

hanūmān yatra rāghavaḥ || 6.113.52 ||

sapadi harivarastatō hanūmān

prativacanaṃ janakēśvarātmajāyāḥ |

kathitamakathayad yathākramēṇa

tridaśavarapratimāya rāghavāya || 6.113.53 ||

|| ityārṣe śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyē
yuddhakāṇḍē trayōdaśādhikaśatatamaḥ sargaḥ ||